

Virserums hembygdsblad 6/19

Änderna i Virserumsån

Att mata änderna i Virserumsån har en lång tradition från tidigt 1900-tal. I en tidningsnotis i juli 1923 kunde man exempelvis läsa följande:

Det rätt så talrika bestånd av halvtama änder som hålla till i Virserumssjön och dess vattenledare äro till sannskyldigt nöje för hela befolkningen och tillfälliga besökande. Enär desamma äro fridlysta torde nämnda förhållande behövs påpekas då andtiden är nära förestående.

Det sägs att Oscar Edward Ekelund var en av dem som värnade om ändernas välbefinnande. Men även municipalnämnden kände sitt ansvar och anslog årligen 50 kr för inköp av säd åt änderna. På 40-talet anslog också Virserums sparbank 50 kr till underhåll av andbestående i Virserumsån (f. ö. samma summa som beviljades Röda Korset).

I samband med Virserumsutställningen 1947 inköptes också ett svanpar för att höja trivseln kring Gåsehäll. Det rapporterades att svanparet fann sig väl tillrätta i sitt nya bo, men hur länge de stannade kvar i Virserumssjön förtäljer inte historien.

Virserums-Tvätten

Huset i hörnet Kyrkogatan-Kvarngatan är en välkänd byggnad som inrymt både bageri och tvätteri. Gösta Peterssons bageri hade en lång historia som tidigare berättats om i Virserum hembygdsbok. Här kan nämnas att bageriet övertogs 1952 av Gösta Samuelsson och att bageriet tvingades göra konkurs 1956. Lokalerna stod sedan tomma några år.

Men under 1961 beslutade sig Harald Dahlgren från Älghult att öppna ett tvätteri i Virserum och byggde om bageriet till tvätteri. Sedan ombyggnaden var klar öppnades tvätteriet i juli 1962. Verksamheten utökades successivt och 1968 inköptes maskiner för kem-tvätt. Som mest hade tvätteriet tio damer anställda fyra dagar i veckan. Den femte dagen skötte Harald Dahlberg och hans hustru Maj-Britt verksamheten själva.

Tvätteriet fick såväl landstinget som flera kommuner som kunder och hade därför en omfattande verksamhet. Men 1973 beslutade landstinget att anlita Försvarets Fabriksverk för sin tvätt. Harald Dahlberg började då förhandla med Hvithala-Tvätten i Vetlanda om en försäljning. Trots långt framskridna planer blev det inte någon försäljning. I stället valde ägarna att 1974 bygga till lokalerna och utöka verksamheten. Man fördubbade antalet tvättmaskiner från tre till sex och inköptes ytterligare en maskin för kem-tvätt. Vid den här tiden hade man ett 30-tal inlämningsställen i Hultsfreds och Högsby kommuner.

Samtidigt med tvätteriets tillbyggnad valde makarna Dahlgren att riva det gamla bostadshuset på Kvarngatan 1 och bygga ett helt nytt bostadshus, granne med tvätteriet.

Hösten 1978 såldes tvätteriet till Gunnel och Tore Isberg, som hade drivit ett tvätteri i Huddinge. Rörelsen fortsatte till hösten 1981 då man gick i konkurs. Orsaken var bl.a. svikande kundunderlag och höjda el-priser. Själva fastigheten såldes på exekutiv auktion i mars 1982. Senare kom Bergs tryckeri att överta tvätteriets lokaler.

Virserums Andelstvättstuga

I april 1944 beslutades att bilda Virserums andelstvättstuga u.p.a. Vi den här tiden saknade hushållen egna tvättmaskiner och man fick därför tvätta i bykgrytor eller ibland i Lillkanalen. Tanken med att uppföra en andelstvättstuga var att andelsägarna skulle kunna boka tider för att kunna använda den gemensamt inköpta tvättmaskinen.

Vid det nämnda mötet höll hemkonsulenten fröken Karin Fjelkner ett klarläggande föredrag om andelstvätterier. Man valde också en interimsstyrelse bestående av följande välkända virserumsbor: Edvin Rydh, Virserum, Rudolf Axelsson, Vensjögle, Karl Riberth, Kråketorp, Margareta Norrman, Virserum, och Mimmi Bresäter, Virserum, Styrelsen fick i uppdrag att ordna med en lämplig plats för den planerade tvättstugan. Man tänkte sig då att den kunde läggas i anslutning till det av kommunen planerade nya badhuset. Vidare skulle man ta prover av reningshalten i Virserumsåns vatten. Vid mötet rapporterades att drygt 1100 andelar hade tecknas för en andelstvättstuga.

Planeringen fortsatte och efter två år fanns det färdiga planer för en kombinerad tvättstuga och badanläggning, kostnadsberäknad till 230.000 kr. Byggnaden skulle uppföras

i tre våningar där källarvåningen skulle inrymma badhusanläggning med fyra karbad, rymlig bastu och en större simbassäng. Bottenvåningen innehöll utrymmen för en fullt modern tvättinrättning. Maskinparken skulle omfatta tre tvättmaskiner, två centrifuger, två strykpressar, torktrummor och varmmangel. I övervåningen skulle tre bostäder inrymmas. I planeringen ingick också att boende i omgivande socknar skulle kunna lämna in tvätt hos ombud för transport till tvättstugan i Virserum

Men som bekant blev det aldrig någon andelstvättstuga i Virserum och tankarna på ett nytt badhus kom att många år senare förverkligas i Klubban-bebyggelsen.

Ekängens vårdhem

Vid kommunalnämndens sammanträde i januari 1965 kunde landstingsmannens Ragnar Wirsenius (Fp) meddela att landstinget planerade att bygga ett vårdhem med 50 platser i Virserum för "psykiskt efterblivna" (som det hette då). Kommunen beslutade därför att av stiftsnämnden i Linköping inköpa ett område som var lämpligt för det blivande vårdhemmet. Hösten 1970 kunde det nyuppförda vårdhemmet invigas.

Men redan 1986 hade en ny inställning till vårdinstitutioner kommit och det ansågs att sådan vård på institutioner inte var bra för individerna. Efter en inspektion av Socialstyrelsen uppmanades landstinget att på sikt avveckla Ekängen och på hösten 1986 beslutade landstinget om en successiv nedläggning. Sommaren 1995 flyttade de sista tretton boende från Ekängen.

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 100 kr på bg 5241-0263.